

COMENTARII CU PRIVIRE LA APLICAREA S.N.C. 25 "CONTABILITATEA INVESTIȚIILOR"

Dispoziții generale

1. Prezentele comentarii sînt elaborate în baza S.N.C. 25 "Contabilitatea investițiilor", aprobat prin Ordinul ministrului finanțelor al Republicii Moldova nr.174 din 25 decembrie 1997 și intrat în vigoare la 1 ianuarie 1998.

2. Obiectivul prezentelor comentarii este constituie explicarea prevederilor S.N.C. 25 "Contabilitatea investițiilor" privind modul de evaluare a investițiilor la procurarea, ieșirea, transferarea, includerea în portofoliu și reflectarea acestora în rapoartele financiare.

3. S.N.C. 25 "Contabilitatea investițiilor" și prezentele comentarii examinează investițiile în întreprinderile în capitalul statutar al cărora cota investitorului nu depășește 20%. Întreprinderile, cota cărora în capitalul statutar al altor întreprinderi constituie de la 20 până la 50%, în contabilitatea investițiilor în conformitate cu S.N.C. 28 "Contabilitatea investițiilor în întreprinderile asociate", iar cele care au depășit aporturi peste 50% - în conformitate cu S.N.C. 27 "Rapoartele financiare consolidate și contabilitatea investițiilor în întreprinderile fiice".

Definiții, componenta și clasificarea investițiilor

4. Investiție - activ pe care îl deține întreprinderea-investitor în scopul ameliorării situației sale financiare prin obținerea veniturilor (dobanzilor, dividendelor, redevențelor etc.), majorarea capitalului propriu și obținerea altor profituri (în special, în urma operațiunilor comerciale).

Investițiile pot fi clasificate după câteva criterii. În contabilitatea investițiilor și la reflectarea acestora în rapoartele financiare se utilizează clasificarea după următoarele criterii:

- a) feluri (conținutul economic);
- b) direcții de investire;
- c) termen de deținere.

Pentru a diferenția investițiile de alte elemente componente ale patrimoniului întreprinderii, este necesar a lua în considerare, în primul rând, conținutul economic al acestora. În funcție de acest criteriu de clasificare, în componența investițiilor pot fi evidențiate:

- a) cote de participare (aporturi),
- b) titluri de valoare,
- c) proprietatea investițională,
- d) alte investiții financiare.

Cota de participare (aport) - cota patrimoniului agentului economic, care aparține participantului (asociației) acesteia.

Titlu de valoare - document prin care certifică dreptul patrimonial al proprietarului sau dreptul împrumutătorului posesor de document fața de emitentul acestuia. Titlurile de valoare pot fi atât materializate (sub formă de documente de hârtie), cât și dematerializate (sub formă de înregistrări în conturi).

Titlurile de valoare cuprind:

a) acțiuni - titluri de valoare sub formă de certificate sau înregistrări în conturi care confirmă dreptul deîntorilor (acționarilor) să participe la conducerea societății pe acțiuni, de a primi dividende și o parte din patrimoniul societății la lichidarea acesteia;

b) obligațiuni - titluri de valoare care acordă deîntorilor (obligatarilor) dreptul de a primi în termenul stabilit valoarea nominală a obligațiunilor și a venitului sub formă de dobândă aferentă acestora;

c) titluri de creanțe de stat (bonuri de trezorerie etc.) - titluri de valoare care confirmă depunerea de către titularii acestora a mijloacelor la buget și care certifică dreptul deîntorilor de a primi în termenul prevăzut o anumită dobândă și valoarea nominală a hîrtiei de valoare;

d) certificate bancare - titluri de valoare care confirmă depunerea mijloacelor în bancă de către titularii acestora și care confirmă dreptul de a primi, la expirarea termenului fixat, suma depozitului și un anumit comision;

e) alte titluri de valoare (de exemplu, obligațiuni municipale etc.), cu excepția cambiilor primite, care se reflectă în componența creanțelor pe termen lung sau scurt.

Proprietate investițională - investiții pe termen lung în terenuri, clădiri care nu sunt utilizate și exploatate la întreprinderea- investitor sau altă întreprindere din același grup.

Alte investiții financiare cuprind:

a) împrumuturi acordate - mijloace acordate de către întreprinderea-investitor altor persoane juridice fizice pe un termen stabilit pentru o anumită plată (sau fără aceasta);

b) depozite - depuneri în bănci sau în alte instituții financiare pe un termen stabilit sau nelimitat pentru un anumit comision;

c) alte investiții - investiții care nu au fost enumerate mai sus, de exemplu, creanțele, certificatele de locuință etc.

În contabilitate și rapoartele financiare, în funcție de termenul presupus de deținere, se reflectă distinct următoarele grupuri de investiții:

a) pe termen lung - investiții, pe care întreprinderea are intenția să le dețină mai mult de un an;

b) pe termen scurt - investiții, pe care întreprinderea are intenția să le vândă sau să le achite în cursul de un an.

Investitiile pe termen lung și cele pe termen scurt, în funcție de direcțiile de investire, se subdivizează în:

a) investiții în părți legate (întreprinderi asociate, fiice și sub control mixt, alte părți legate);

b) investiții în părți nelegate (investiții până la 20% în capitalul statutar al altor întreprinderi).

Evaluarea investițiilor

5. În contabilitate și rapoartele financiare se disting evaluarea inițială a investițiilor (adică la data procurării acestora) și evaluarea ulterioară care poate să coincidă sau să difere de cea inițială.

Evaluarea inițială a investițiilor

6. În cazul procurării, investițiile sunt estimate la valoarea de intrare (S.N.C. 25 "Contabilitatea investițiilor", paragraful 12).

Valoarea de intrare (istoric) sau valoarea de procurare reprezintă suma mijloacelor bănești achitate sau valoarea venală a altei forme de compensare acordate la procurarea investițiilor.

Valoarea de intrare include valoarea de cumpărare a investițiilor și cheltuielile pentru procurarea acestora (comisionurile brokerilor, bancare, taxele bursiere și de altă natură; impozitele prevăzute de legislația în vigoare; valoarea serviciilor de consulting etc.).

Pentru efectuarea evaluării inițiale a investițiilor o importanță primordială are modul de procurare a acestora:

a) contra mijloace bănești;

b) în contul emisiunii de către investitor a acțiunilor sau a altor titluri de valoare;

c) pe calea schimbului cu alt activ.

7. La procurarea investițiilor contra mijloace bănești valoarea de intrare a acestora se determină, pornind de la suma mijloacelor bănești achitate.

Exemplul 1*. Firma "Delta" a procurat la piața extrabursieră secundară 2000 obligațiuni ale firmei "Zeta" la valoarea venală de 56 lei pentru o obligațiune, comisionul brokerilor constituind 1000 lei.

Valoarea de intrare a obligațiunilor se compune din următoarele elemente:

a) valoarea de cumpărare

- a) obligațiunilor - 112000 lei (2000 x 56)
b) comisionul brokerilor - 1000 lei.

Total 113000 lei.

* Toate datele prezentate on exemple sont convenționale.

8. La procurarea integrală sau parțială a investițiilor on contul emisiunii de către investitor a acțiunilor sau a altor titluri de valoare valoarea de intrare a investițiilor se determină, pornind de la valoarea venală a titlurilor de valoare emise și cheltuielile privind procurarea investițiilor. În acest caz valoarea venală a activelor schimbate poate să coincidă sau să difere.

Valoarea venală reprezintă suma cu care activul poate fi schimbat în procesul operațiunii comerciale între părțile independente informate și care au consimțit tranzacția.

Drept punct de reper pentru stabilirea valorii venale a investițiilor care au circulație activă servește valoarea de piață.

Valoarea de piață reprezintă suma care poate fi obținută din vânzarea investițiilor pe piața activă sau calculată on baza altor indicatori.

Piața activă este piața bursieră sau piața organizată extrabursieră de investiții cu un volum de tranzacții crescând sau suficient de mare.

On calitate de indicatori care permit calcularea valorii de piață a investițiilor pot fi utilizate:

- valoarea de piață a obiectelor similare de investire;
- valoarea de lichidare a acțiunilor ca valoare a mijloacelor bănești, obținute din vânzarea tuturor activelor emitentului la lichidarea acestuia, calculate la o acțiune on circulație;
- valoarea de bilanș a activelor nete ale emitentului, calculate la o acțiune on circulație și alți indicatori.

Calcularea valorii de piață a investițiilor care nu au o circulație activă, on baza indicatorilor sus-numiți, poate fi efectuată de:

- specialiștii-estimatori independenți care dispun de certificate de calificare;
- organizațiile specializate independente care dispun de licențele respective;
- specialiștii întreprinderii-investitor.

Valoarea de piață a investițiilor care nu au circulație activă, determinată de către oricare dintre executorii menționați, urmează să fie aprobată de Consiliul de directori (conducerea) al întreprinderii.

9. Dacă la procurarea investițiilor on contul emisiunii de către investitor a titlurilor de valoare valoarea venală a investițiilor care se schimbă coincide, un astfel de schimb se consideră total.

Exemplul 2. Firma "Beta" a procurat obligațiunile firmei "Gama" on contul emisiunii acțiunilor proprii, valoarea venală a cărora coincide cu valoarea venală a obligațiunilor procurate.

Date privind obligațiunile procurate de firma "Beta"

Emitent	Numărul de obligațiuni(buc.)	Valoarea nominală(on lei)		Valoarea venală(on lei)	
		a unei obligații.	total	a unei obligații.	total
Firma "Gama"	250	28	7000	35	8750

Cheltuielile pentru procurarea obligațiunilor efectuate de firma "Beta" cuprind comisionul on sumă de 100 lei.

Astfel, valoarea de intrare a acțiunilor procurate a constituit 8850 lei (8750 + 100).

10. Dacă valoarea venală a investițiilor procurate ei cedate nu coincide, un atare schimb se consideră parțial.

Exemplul 3. Firma "Delta" a procurat de la firma "Alfa" acțiunile firmei "Zeta" on contul emisiunii acțiunilor proprii. Valoarea venală a acțiunilor emise depășește valoarea venală a acțiunilor firmei "Zeta". Firma "Alfa" achită diferența dintre valoarea venală a acțiunilor vândute ei valoarea venală a acțiunilor procurate contra mijloace bănești.

Date privind acțiunile procurate de firma "Delta"

Denumirea	Numărul de acțiuni (buc.)	Valoarea nominală (on lei)		Valoarea venală (on lei)	
		a unei acțiuni	total	a unei acțiuni	total
Acțiunile firmei "Zeta"	200	28	560	35	7000

Cheltuielile pentru procurarea acțiunilor efectuate de firma "Delta" cuprind valoarea serviciilor prestate de registrator - 5 lei și comisionul brokerilor - 350 lei.

Valoarea de intrare a acțiunilor procurate, reflectată on bilanțul firmei "Delta" (9105 lei), cuprinde valoarea venală a acțiunilor proprii emise (8750 lei), precum și cheltuielile aferente realizării tranzacției (355 lei).

Date privind acțiunile emise de firma "Delta"

Denumirea	Numărul de acțiuni (buc.)	Valoarea nominală (on lei)		Valoarea venală (on lei)	
		a unei acțiuni	total	a unei acțiuni	total
Acțiunile firmei "Delta"	350	20	7000	25	8750

Cheltuielile pentru procurarea acțiunilor efectuate de firma "Alfa" cuprind valoarea serviciilor prestate de registrator - 8 lei.

Valoarea de intrare a investițiilor procurate de firma "Alfa" (8758 lei), reflectată în bilanț, cuprinde valoarea venală a acțiunilor predate (7000), cheltuielile pentru realizarea tranzacției (8 lei) și suma mijloacelor bănești aferente plății (1750 lei).

11. La procurarea investițiilor pe calea schimbului total sau schimbului parțial cu alt activ valoarea de intrare a acestora se determină, pornind de la valoarea venală a activului predat pe calea schimbului, precum și cheltuielile privind procurarea investițiilor. În acest caz valoarea venală a activului predat poate să coincidă, să fie mai mare sau mai mică decât valoarea de bilanț.

Exemplul 4. Firma "Epsilon" a procurat de la firma "Omega" în schimbul utilajului său 500 de acțiuni cu valoarea nominală de 45 lei pentru o acțiune. Valoarea venală a utilajului predat a constituit 23000 lei. Cheltuielile pentru procurarea acțiunilor cuprind serviciile de consulting ale estimatorului independent - 200 lei.

În acest caz valoarea de intrare a acțiunilor procurate (23200 lei), reflectată on bilanț, cuprinde valoarea venală a utilajului predat (23000) și cheltuielile pentru realizarea tranzacției (200 lei).

12. La procurarea investițiilor on schimbul altui activ, valoarea venală a crierii diferă esențial de valoarea venală a investițiilor primite, valoarea de intrare a ultimelor se determină on baza valorii venale a acestora.

Exemplul 5. Firma "Zeta" a procurat în schimbul unui activ nematerial 500 de obligațiuni ale firmei "Epsilon" cu valoarea nominală de 34 lei pentru o obligațiune. Valoarea venală a unei obligațiuni procurate constituie 36,60 lei. Firma "Zeta" achită diferența dintre valoarea venală a

activului nematerial predat ei valoarea venalr a obligațiunilor procurate contra mijloace bănești.

Valoarea de bilanț a activului nematerial - 13650 lei.

Valoarea venalr a activului nematerial - 14000 lei.

Cheltuieli pentru ieșirea activului nematerial - 150 lei.

Valoarea venalr a obligațiunilor firmei "Epsilon" - 18300 lei (500 x 36,60).

În cazul de față valoarea venalr a activului predat (14000 lei) ei valoarea venalr a obligațiunilor primite (18300 lei) diferă esențial. Prin urmare, valoarea de intrare a investițiilor procurate va constitui 18300 lei.

Diferența dintre valoarea venalr a obligațiunilor procurate ei valoarea venalr a activului nematerial predat - 4300 lei (18300 - 14000) este achitată de firma "Zeta" contra mijloace bănești.

Privind paragrafele 13 și 14 ale S.N.C. 25

13. Valoarea de intrare a titlurilor de valoare poate să nu corespundă cu valoarea nominală (de cumpărare) a acestora. În cazul în care valoarea titlurilor de valoare procurate (cu excepția acțiunilor) va fi mai mare (mai mică) decât valoarea nominală a acestora, suma diferenței (sporurile reducerile) se anulează (se calculează suplimentar) în același mod ca la momentul răscumprării titlurilor de valoare valoarea de bilanț a acestora să corespundă valorii nominale.

Calcularea suplimentară (anularea) se efectuează prin metoda liniară (prin cote egale) - pe măsura calculării dobânzii (venitului) aferente. Dacă titlul de valoare a fost procurat la valoarea care include dobânzile neplătite, dobânzile nu se iau în considerare la calculele de aducere a valorii de intrare a titlului de valoare până la valoarea nominală.

În cazul procurării investițiilor la valoarea care include creanțele aferente dobânzilor, dividendelor, redevențelor, astfel de sume nu se consideră ca venit, ci se trec la restabilirea valorii investițiilor. De exemplu, în cazul în care se procură obligațiuni cu dobânzi neplătite, dobânzile calculate până la procurarea acestora se includ în valoarea de intrare a obligațiunilor. Suma totală a dobânzilor calculate se repartizează între perioadele de până la după procurarea obligațiunilor.

Suma dobânzilor aferente perioadei până la procurarea obligațiunilor se scade din valoarea acestora, iar suma dobânzilor aferente perioadei după procurarea acestora se constată ca venit.

Exemplul 6. Firma "Double A" a procurat la 1 mai 1995 2000 obligațiuni ale firmei "Alfa", emise la 1 ianuarie 1995 cu valoarea nominală de 80 lei pentru o obligațiune, o bonă anuală constituind 10%. Plata obligațiunilor se efectuează rîndind cont de cursul bursier de 95 lei, care include suma dobânzii neplătite în curs de 4 luni. Serviciile de broker plătite au constituit 800 lei. Bonă pentru obligațiuni se plătește de 2 ori pe an: la 1 iulie și 1 ianuarie. Termenul de stingere a obligațiunilor survine peste 44 luni, adică la 1 ianuarie 1999. Suma dobânzii neplătite se calculează în modul următor:

a) venitul lunar sub formă de dobândă pentru obligațiuni a constituit 1333,33 lei

$$\{(2000 \times 80 \times 10) : 100\} : 12;$$

b) termenul de deținere a acestor obligațiuni de către vânzător constituie 4 luni (de la 1 ianuarie până la 1 mai 1995);

c) venitul sub formă de dobândă aferent vânzătorului - 5333,32 lei (1333,33 x 4).

Valoarea de intrare a obligațiunilor procurate (în lei) se compune din următoarele elemente:

a) valoarea de piață a obligațiunilor, - 190000 (95 x 2000), inclusiv suma dobânzilor neplătite - 5333,32

b) serviciile prestate de broker - 800

Total 190800

Întrucât valoarea nominală ei cea de intrare a obligațiunilor nu coincid, suma diferenței se decontează astfel încât în ziua stingerii obligațiunilor valoarea de bilanț a acestora să corespundă cu valoarea nominală. Suma decontată în perioada respectivă se reflectă în momentul calculării dobânzilor cuvenite. În acest caz se iau în considerare următoarele date:

a) valoarea de intrare a obligațiunilor, cu excepția dobânzilor neplătite - 185466,68 lei

(190800 - 5333,32),

- b) valoarea nominală a obligațiunilor - 160000 lei,
- c) diferența supusă decontării - 25466,68 lei,
- d) perioada de decontare (până la stingerea obligațiunilor) - 44 luni.

Astfel, la prima calculare a dobânzilor convenite după procurarea obligațiunilor, suma diferenței decontate va constitui 1157,58 lei $\{(25\ 466,68 : 44) \times 2\}$. Această sumă se trece la micșorarea valorii de intrare a obligațiunilor. Concomitent, din valoarea de intrare a obligațiunilor se scade suma dobânzilor neplătite aferente perioadei de până la procurare (5333,32 lei).

Privind paragraful 14 al S.N.C 25

14. În cazul procurării acțiunilor la valoarea care include dividende fixate, dar neplătite, se aplică metoda similară cu cea expusă în paragraful 13 al prezentei comentarii. În acest caz dividendele anunțate efectiv de emitent pot fi mai mari sau mai mici decât cele constatate la încheierea tranzacției, iar valoarea de intrare a acțiunilor procurate se micșorează în limitele procentelor calculate efectiv pentru a fi primite, dar nu mai mari decât suma plătită sau care urmează a fi plătită în momentul procurării acestora.

Exemplul 7. La 1 octombrie 1997 firma "Sigma" a procurat de la firma "Beta" 20 de acțiuni privilegiate ale firmei "Delta" cu o dobândă fixată a dividendelor de 10%, valoarea nominală a unei acțiuni - 95 lei. Plata acțiunilor a fost efectuată, luând ca bază de calcul cursul de piață - 115 lei pentru o acțiune, care include suma dobânzii neplătite în perioada până la procurare.

Valoarea de intrare a acțiunilor firmei "Delta" procurate de firma "Sigma" include valoarea de piață a acțiunilor - 2300 lei (115×20) , inclusiv suma dividendului constatată la încheierea tranzacției, dar neplătit în cursul de 9 luni ale anului 1997, în mărime de 142,50 lei $\{(95 \times 20 \times 10) : 100\} \times 9$.

În aprilie 1998 firma "Delta" din cauza insuficienței profitului a anunțat pe anul 1997 dividendele la acțiunile privilegiate în proporție de 8%. Dividendele ce urmează a fi primite în suma totală de 152 lei $\{(95 \times 20 \times 8) : 100\}$ se repartizează în modul următor:

- a) suma dividendelor aferente perioadei până la procurare (142,50 lei) se scade din valoarea de intrare a acțiunilor;
- b) suma dividendelor aferente perioadei după procurare - 9,5 lei $(152 - 142,50)$ - se consideră ca venit.

Evaluarea ulterioară a investițiilor

15. Investițiile pe termen scurt se reflectă în bilanș la valoarea cea mai mică dintre valoarea de intrare și valoarea de piață.

Întreprinderea determină independent frecvența evaluării ulterioare a investițiilor pe termen scurt și o poate desfășura prin una din următoarele metode:

- a) pe portofoliul de investiții în ansamblu;
- b) pe categorii de investiții;
- c) pe fiecare investiție concretă.

Privind paragraful 16 al S.N.C. 25

16. La determinarea valorii de bilanș a investițiilor pe termen scurt pe portofoliu în ansamblu se compară valoarea totală de intrare și de piață a întregului portofoliu de investiții.

În cazul în care valoarea de piață a investițiilor întregului portofoliu este mai mare decât valoarea de intrare, valoarea de bilanș a portofoliului de investiții rămâne constantă. Dacă valoarea de piață a investițiilor întregului portofoliu este mai mică decât cea de intrare, valoarea de bilanș se reduce la valoarea de piață.

Exemplul 8.

Firma "Epsilon" a procurat la bursă în cursul lunii decembrie 1997 acțiunile următoarelor

emitențoi:

Nr. crt	Emitent	Numărul de acțiuni (bu c.)	Prețul unei acțiuni (în lei)	Valoarea de cumpărare a acțiunilor (on lei)	Comisionul brokerilor (în lei)	Valoarea de intrare a acțiunilor (on lei)
1.	Firma "Alfa"	1000	5	5000	250	5250
2.	Firma "Beta"	300	3	900	50	950
3.	Firma "Zeta"	500	2	1000	100	1100
	Total					7300

La 31 decembrie 1997 valoarea de piață a portofoliului de investiții, determinată conform cotei bursiere a titlurilor de valoare, a constituit (on lei):

Nr. crt	Emitent	Varianta I		Varianta II	
		Prețul unei acțiuni	Valoarea tuturor acțiunilor	Prețul unei acțiuni	Valoarea tuturor acțiunilor
1.	Firma "Alfa"	20	6000	4,50	4500
2	Firma "Beta"	4	1200	2,00	600
3	Firma "Zeta"	1,50	750	3,00	1500
	Total		7950		6600

On prima variantă valoarea de piață a portofoliului investițiilor la 31 decembrie 1997 constituie 7950 lei, însă valoarea de bilanț a portofoliului nu se va schimba, deoarece valoarea de intrare a acestuia nu depășește valoarea de piață.

În cea de-a doua variantă în contabilitate se reflectă micșorarea valorii investițiilor portofoliului cu 700 lei (7300 - 6600), întrucât valoarea de piață a acestuia este mai mică decât valoarea de intrare. On acest caz suma diminuirii se trece la alte cheltuieli operaționale.

Ulterior sumele de majorare a valorii reevaluate a investițiilor pe termen scurt se reflectă on limitele valorii de intrare a acestora.

17. La determinarea valorii de bilanț a investițiilor pe termen scurt pe categorii titlurile de valoare incluse on portofoliul de investiții se grupează pe tipuri (acțiuni, obligațiuni, titluri de valoare de stat etc.) cu gruparea ulterioară on funcție de prețul de procurare și alte criterii distinctive necesare.

On cazul evaluării ulterioare modificarea valorii investițiilor pe termen scurt se efectuează și se reflectă on contabilitate separat pe fiecare categorie. Metoda de determinare a rezultatului modificărilor valorii investițiilor pe termen scurt pe categorii este similară cu cea prezentată on exemplul 8. On acest caz on calitate de primă componente ale portofoliului de investiții se prezintă nu titlurile de valoare ale unor emitenți aparte, ci categoriile on ansamblu.

18. La determinarea valorii de bilanț a investițiilor pe termen scurt se compară valoarea de intrare și valoarea de piață pe fiecare investiție on parte.

Exemplul 9. Firma "Sigma" la 1 decembrie 1997 a procurat la bursa secundară 1000 de acțiuni ale firmei "Omega" a cote 5 lei o acțiune, serviciile prestate de brokeri constituind 100 lei. Conform datelor prezentate valoarea de intrare a pachetului de acțiuni sus-menționat a constituit 5100 lei $\{(1000 \times 5) + 100\}$, iar a unei acțiuni - 5,10 lei (5100 : 1000).

La 31 decembrie 1997 on buletinul bursier este reflectată valoarea de piață a unei acțiuni a firmei "Omega" - 6 lei. În acest caz valoarea de piață a unei acțiuni depășește valoarea de intrare (5,10 lei)

ei on legrturr cu aceasta modificarea valorii de bilanş a investiioilor pe termen scurt nu se efectueazr.

La 31 martie 1998 valoarea de piaor a unei acşiuni a constituit 4 lei, fiind mai micr decot valoarea de intrare (5,10 lei), de aceea valoarea de bilanş a unei investiioi va fi estimatr la cea mai micr dintre aceste dou valori: la valoarea egalr cu 4 lei. Ca rezultat, valoarea de bilanş totalr a investiioilor va constitui 4000 lei (4×1000). Suma diferenşei - 1100 lei ($5100 - 4000$) se trece la diminuarea valorii investiioilor pe termen scurt ei se reflectr ca alte cheltuieli operaşionale.

Sr presupunem cr la 30 iunie 1998 valoarea de piaor a acşiunilor firmei "Omega" a constituit: varianta I - 5 lei; varianta II - 4,50 lei; varianta III - 5,50 lei.

On cazul variantei I, preşoul unei acşiuni a firmei "Omega" s-a redus on comparaşie cu valoarea de intrare ei de aceea ea se aplicr pentru evaluurri on bilanş. Majorarea valorii de piaor a acşiunilor la 30 iunie 1998, on comparaşie cu valoarea de bilanş la 31 martie 1998, on sumr de 1000 ($5000 - 4000$) se reflectr on alte venituri operaşionale.

În cazul variantei II, s-a produs o majorare a valorii acşiunilor firmei "Omega" cu 0,50 lei ($4,50 - 4,00$) ei suma diferenşei - 500 lei ($0,50 \times 1000$) se reflectr on alte venituri operaşionale.

On cazul variantei III, preşoul unei acşiuni a firmei "Omega" a crescut ei este egal cu 5,50 lei. Onsr, on conformitate cu metoda celei mai mici valori, se alege cea mai micr dintre valoarea de intrare (5,10 lei) ei cea de piaor (5,50 lei). Prin urmare, valoarea de bilanş a tuturor acşiunilor firmei "Omega" la 30 iunie 1998 va constitui 5100 lei ($1000 \times 5,10$). Diferenşa dintre valoarea de intrare ei cea de bilanş, depistatr la 30 iunie 1998, care este egalr cu 1100 lei ($5100,00 - 4000$), se trece la alte venituri operaşionale.

19. Investiioile pe termen lung se reflectr on bilanş, folosind unul din următoarele tipuri de evaluare:

- a) la valoarea de intrare;
- b) la valoarea reevaluatr;
- c) la valoarea cea mai micr dintre valoarea de intrare ei valoarea de piaor (numai pentru titlurile de valoare corporative de piaor).

Privind paragraful 17 al S.N.C. 25

20. Valoarea de intrare a investiioilor pe termen lung rmone constantr on decursul ontregii perioade de deşinere a investiioilor, cu excepşia următoarelor cazuri:

- a) scrderea permanentr, conform datelor prezentate în buletinele financiare, a cursului la bursele de valori - pentru titlurile de valoare supuse cotrrii bursiere;
- b) reducerea bruscr a valorii activelor ce aparşin ontreprinderii investite;
- c) aparşia unor restricşii aferente vonzrrii titlurilor de valoare ale întreprinderii investite;
- d) aparşia unui anumit risc aferent deşinerii titlurilor de valoare (de exemplu, primirea informaşiiilor privind falimentul ontreprinderii investite);
- e) luarea de crtre Consiliul de directori (conducere) al întreprinderii a deciziei bazate pe concluziile specialietilor în domeniul pierşei titlurilor de valoare - pentru titlurile de valoare nesupuse cotrrii bursiere;
- f) aducerea valorii de intrare ponr la valoarea nominalr (pentru titlurile de creanş).

Exemplul 10. Firma "Sigma" a procurat la 1 octombrie 1995 1000 de acşiuni ale firmei "Beta" la preşoul de 50 lei fiecare, serviciile prestate de brokeri constituind 1500 lei. Prin urmare, valoarea de intrare a acşiunilor este egalr cu 51500 lei ($50000 + 1500$).

Începînd cu 1 ianuarie 1996, cursul acşiunilor firmei "Beta" a onceput sr scadr brusc ei ca rezultat la 31 decembrie 1996 valoarea unei acşiuni a constituit 15 lei. Conform deciziei Consiliului de directori al firmei "Sigma", adoptate on baza avizului specialietilor on domeniul pierşei titlurilor de valoare, suma acestei reduceri - 36500 lei ($51500 - 15000$) se constatr drept cheltuiatr a activitrii de investiioi.

On continuare cursul acşiunilor a crescut consecutiv ei a constituit:

la 31.12.97 - 25 lei,
la 31.12.98 - 45 lei,
la 31.12.99 - 55 lei.

La 31 decembrie 1999, în baza deciziei Consiliului de directori al firmei "Sigma", valoarea de intrare a acțiunilor firmei "Beta" se va restabili cu reflectarea a 36500 lei on venitul obținut din activitatea de investiții.

21. La utilizarea metodei de evaluare a investițiilor pe termen lung la valoarea reevaluată rezultatele reevaluării se reflectă on felul următor: suma reducerii sau majorării valorii investițiilor se trece la micșorarea (mărire) capitalului propriu ei se onregistrează on postul de pasiv al bilanțului "Diferențe din reevaluarea activelor pe termen lung". Utilizarea acestei metode de evaluare a investițiilor pe termen lung prevede compararea valorii de bilanț cu cea de piață. Rezultatele tuturor reevaluirilor ulterioare se determină on comparație cu valoarea de piață la momentul reevaluării precedente ei se trec la modificarea capitalului propriu. Astfel, la utilizarea metodei nominalizate valoarea de bilanț a investițiilor pe termen lung va coincide cu valoarea de piață.

Exemplul 11. Firma "Delta" a procurat la 1 mai 1997 1000 de acțiuni ale firmei "Omega" a cote 50 lei o acțiune. La 31 decembrie 1997 cursul acțiunilor firmei "Omega" a constituit 48 lei. Diferența dintre valoarea de intrare ei valoarea de piață a acțiunilor on sumă de 2000 lei (50000 - 48000) se trece la capitalul propriu cu semnul "minus" on postul "Diferențe din reevaluarea activelor pe termen lung".

La 31 decembrie 1998 cursul acțiunilor firmei "Omega" a crescut pînă la 52 lei o acțiune. Diferența dintre valoarea de piață ei valoarea de bilanț în sumă de 4000 lei (52000 - 48000) se trece de asemenea în capitalul propriu, dar cu semnul "plus".

22. Metoda de reflectare a investițiilor pe termen lung la valoarea cea mai mică dintre valoarea de intrare sau valoarea de piață poate fi utilizată on exclusivitate pentru titlurile de valoare corporative de piață. Toate modificările valorii de piață a titlurilor de valoare corporative se determină on ansamblu pe portofoliu ei se trec la majorarea (micșorarea) capitalului propriu.

Iecirea investițiilor

Privind paragraful 23 al S.N.C. 25

23. La iecirea investițiilor, ca rezultat al comercializării acestora, diferența dintre venitul din vânzări, pe de o parte, ei valoarea de bilanț a investițiilor ei cheltuielile aferente vânzării lor, pe de altă parte, se constată ca profit sau pierdere.

Exemplul 12. Firma "Zeta" a comercializat aportul în capitalul statutar al firmei "Double C" S.R.L., reflectat în contabilitate la valoarea de intrare on sumă de 100000 lei. Valoarea venală a aportului comercializat constituie 90000 lei, valoarea serviciilor de consulting prestate de o firmă juridică - 150 lei. Rezultatul obținut din realizarea aportului on sumă de 9850 lei (100000 - 90000 - 150) se constată ca pierdere.

Date privind modificările portofoliului de investiții al firmei "Delta" on perioada 1 ianuarie 1998 - 15 aprilie 1998 (on lei)

Emitent	Valoarea de intrare la 01.01.98	Valoare de bilanț on corectări la 01.04.98	Modificarea investițiilor on termen scurt la 01.04.98	Valoare de intrare a acțiunilor comercializate (on lei)	Corectarea modificării valorii investițiilor pe termen scurt -	Valoarea de bilanț on corectări la 01.05.98	Modificarea valorii investițiilor on termen scurt la 01.05.98
Firma "X"	1000	900	-100	1000	1000		
Firma "Y"	2000	2000				2000	
Firma "Z"	3000	2500	-500			2500	-500
Total	6000	5400	-600	1000	+100	4500	-500

24. La vânzarea investițiilor pe termen scurt, contabilizate on baza portofoliului de investiții la valoarea cea mai mică, pentru determinarea rezultatului din ieșirea investițiilor se utilizează valoarea de intrare a acestora. On cazul ieșirii unei părți componente a portofoliului de investiții este necesară corectarea diminuării valorii investițiilor pe termen scurt.

Exemplul 13. Portofoliul de investiții al firmei "Delta" la 31 decembrie 1997 cuprindea acțiunile a trei emitenți cu valoarea de intrare totală on sumă de 6000 lei. Valoarea de piață a portofoliului de investiții la 31 martie 1998 a constituit 5400 lei, diminuarea valorii investițiilor pe termen scurt - 600 lei (6000 - 5400).

Din portofoliul de investiții la 15 aprilie 1998 se comercializează un pachet de acțiuni al firmei "X" la valoarea de piață on sumă totală de 1500 lei.

Reflectarea on contabilitate a ieșirii acțiunilor firmei "X" se efectuează la valoarea de intrare (1000 lei). On acest caz suma modificărilor valorii investițiilor pe termen scurt se corectează cu 100 lei, raportând-o la alte venituri operaționale.

25. La comercializarea investițiilor pe termen lung reevaluate anterior suma ecartului de reevaluare se reflectă ca venit.

Exemplul 14. Firma "Alfa" a procurat la 10 ianuarie 1997 acțiunile firmei "Beta", valoarea venală a cărora a constituit 10000 lei, iar cheltuielile aferente procurării - 500 lei. Firma "Alfa", utilizând metoda de evaluare a investițiilor pe termen lung la valoarea reevaluată, a reevaluat la 1 ianuarie 1998 investițiile on baza valorii de piață. Ca urmare, valoarea de bilanț a acestora a constituit 15000 lei.

On mai 1998 pachetul de acțiuni al firmei "Beta" a fost vândut la valoarea de piață on sumă totală de 16000 lei, reflectat ca venit. On acest caz suma ecartului de reevaluare on mărime de 4500 lei (15000 - 10500) se trece la venitul din activitatea de investiții.

26. La ieșirea unei anumite părți a portofoliului de investiții valoarea de bilanț a acestora se determină conform valorii medii de bilanț a portofoliului, adică valoarea de bilanț a investițiilor ieșite se calculează prin înmulțirea cantității acestora cu valoarea medie de bilanț a unei unități de investiții de tipul dat. Valoarea medie se determină de fiecare dată, când are loc procurarea investițiilor de către întreprinderea-investitor.

Exemplul 15. În decursul lunilor ianuarie-februarie 1998 firma "Epsilon" a format on portofoliul de investiții un pachet de acțiuni al firmei "Delta" prin efectuarea unui eșor de tranzacții la piața bursieră ei extrabursieră. On luna martie 1998 firma "Epsilon" vinde o parte de acțiuni din acest pachet.

Date privind mișcarea portofoliului investițiilor firmei "Epsilon"

Data	Prețoul unei acțiuni (on lei)	Cantitatea acțiunilor procurate (buc.)	Numărul acțiunilor ieșite (buc.)	Soldul acțiunilor (buc.)	Valoarea sumară a acțiunilor (on lei)
01.01.98	5,00	100			500
14.01.98	5,20 5,15	300		400	1560 2060
28.02.98	4,80 4,90	1000		1400	4800 6860
16.03.98	4,90 4,90		500	900	(2450) 4410

Astfel, valoarea de bilanț a acțiunilor ieșite este determinată on sumă totală de 2450 lei (4,90 x

500).

Transferarea investițiilor

27. Transferarea investițiilor pe termen lung on investiții pe termen scurt, precum ei a celor pe termen scurt on investiții pe termen lung se efectuează după caz, luând on considerare modificarea termenelor de deținere probabilr a investițiilor, termenele de achitare sau alții factori.

Privind paragraful 27 al S.N.C. 25

28. Investițiile pe termen lung transferate on investiții pe termen scurt se evaluează la valoarea cea mai mică dintre valoarea de intrare ei valoarea de bilanș. Dacă investiția pe termen lung a fost reevaluată până la transferarea on investiție pe termen scurt ei suma ecarterului de reevaluare este trecut la majorarea capitalului statutar, on cazul transferului acesteia se micșorează cu suma datr valoarea de bilanș a investiției ei capitalul propriu.

Exemplul 16. Firma "Sigma" a procurat la 10 ianuarie 1998 acțiunile firmei "Zeta", valoarea de intrare a erora a constituit 10000 lei.

Acțiunile sunt procurate cu intenția de a le deține mai mult de un an. În conformitate cu politica de contabilitate acceptată, firma "Sigma" utilizează pentru evaluarea investițiilor pe termen lung metoda valorii reevaluate. La 31 decembrie 1997 acțiunile au fost reevaluate la valoarea de piaș on suma totală de 12000 lei. Suma ecarterului de reevaluare (2000) se trece la majorarea capitalului propriu. On martie 1998 firma "Sigma" efectuează transferul acțiunilor firmei "Zeta" on investiții pe termen scurt la valoarea de intrare (10000 lei). Totodată, valoarea de bilanș a acțiunilor ei capitalul statutar se micșorează cu suma diferenței din reevaluarea efectuată anterior (2000 lei).

Privind paragraful 28 al S.N.C 25

29. Investițiile pe termen scurt trecute on categoria investițiilor pe termen lung sunt estimate la valoarea cea mai mică dintre valoarea de intrare ei valoarea de piaș.

Exemplul 17. Firma "Gama" a procurat la 10 ianuarie 1998 acțiunile firmei "Omega", valoarea de intrare a erora a constituit 10000 lei. Acțiunile au fost procurate cu intenția de a le deține mai puțin de un an. În conformitate cu politica de contabilitate acceptată firma "Gama" efectuează evaluarea ei contabilizarea investițiilor pe termen scurt pe fiecare investiție concretă. On aprilie 1998 investițiile au fost reflectate la valoarea de piaș on sumă de 7000 lei. Suma diferenței dintre valoarea de intrare ei valoarea de piaș este trecut la cheltuieli. În mai 1998 firma "Gama" efectuează transferul acțiunilor firmei "Omega" on investiții pe termen lung. Transferul se efectuează la valoarea de piaș (7000 lei). Concomitent se efectuează corectarea (diminuarea) valorii investițiilor pe termen scurt prin trecerea sumei de 3000 lei (10000 - 7000) la venituri.

Includerea investițiilor în portofoliu

Privind paragraful 29 al S.N.C 25

30. Întreprinderea care desfacează preponderent o activitate de investiții poate să dețină concomitent atât investiții de portofoliu, cât ei investiții neincluse on portofoliu. Includerea investițiilor în portofoliu se efectuează prin decizia Consiliului de directori (comitetului de conducere) al întreprinderii. Evaluarea on contabilitate a investițiilor de portofoliu ei a celor neincluse on portofoliu poate fi efectuată prin diverse metode, reflectate on paragrafele 16 ei 17 ale S.N.C 25 "Contabilitatea investițiilor". La ieșirea unei părți din investițiile portofoliului mijloacele brnești primite se reflectă on contabilitate ca mijloace brnești legate ei reprezintă o parte componentă a portofoliului de investiții. On continuare aceste mijloace brnești pot fi utilizate numai pentru reinvestirea investițiilor portofoliului sau pot fi excluse din componența lui prin decizia Consiliului de directori (comitetului de conducere) al întreprinderii.

Data intrării comentariilor în vigoare

31. Prezentele comentarii intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.